

Sessió 11. Religió i polítiques de reconeixement

21 de març 2013

Continguts de la classe

- Analitzarem quin paper jugar **la religió** a la Xina moderna.
- Escoltarem tres presentacions lligades a la qüestió de la identitat col·lectiva i a la religió:
 - La identitat tibetana.
 - La visibilitat de l'homosexualitat.
 - Els rituals funeraris a la Xina.

Religió | Constitució (Art. 36)

«Los ciudadanos de la Republica Popular China son libres de profesar creencias religiosas. Ningún organismo del Estado, organización social o individuo puede obligar a un ciudadano a profesar tal o cual religión o a dejar de practicarla, ni tampoco discriminar a los ciudadanos creyentes ni a los no creyentes.. (...)

Religió | Constitució (Art. 36)

(...) El Estado protege las actividades religiosas normales. Ninguna persona puede realizar, al amparo de la religión, actividades que atenten contra el orden publico, causen daño a la salud de los ciudadanos o perturben el sistema educacional del Estado.. (...)

Religió | Constitució (Art. 36)

(...) Las organizaciones y asuntos religiosos deben mantenerse libres de todo control extranjero.»

Religió | Idees generals

- Hi ha un respecte al culte religiós, però sempre dins dels **límits fixats per la llei** (Potter 2008).
 - S'accepten i toleren certes pràctica normativitzades
 - Es persegueix l'heterodòxia.
- Hi ha una promoció activa de **l'ateisme**, sobretot a les escoles.

Religió | Idees generals

- S'accepta que, en un futur, la religió (l'opi del poble) **desapareixerà**.
- Hi ha **cinc religions** reconegudes: el budisme, el taoisme, l'islam, el catolicisme i el protestantisme.
- Es crea un món paral·lel de pràctiques religioses en la **clandestinitat** (sobretot la religió popular).

Religió popular

- La religió popular és una **pràctica sincrètica** que barreja taoisme i budisme amb principis confucians.
- És una fe allunyada de jerarquies i de congregacions, centrada al voltant de temples, i practicada de **forma irregular** (Fan 2003).

Religió popular

- Més enllà de les diferències regionals hi ha una **'teologia' compartida**: la connexió entre els déus, els humans i els fantasmes (Overmeyer 2008: 177).
- S'espera dels déus, **efectivitat** (灵 *ling*) i, si no es mostra, aleshores es venera una altra divinitat.

Religió popular

- El 1949 passa a ser considerada una '**superstició feudal**' (封建迷信 *fengjian mixin*) però, sobretot al camp, la majoria de la gent va seguir practicant-la en l'àmbit domèstic.
- Avui en dia és una pràctica en ascens, amb la recuperació de festivals i d'altres pràctiques rituals.

Falun gong

Li Hongzhi és l'autor de *Zhuan Falun* (轉法輪), el text essencial del **Falun gong** (法輪功) o **Falun Dafa** (法輪大法).

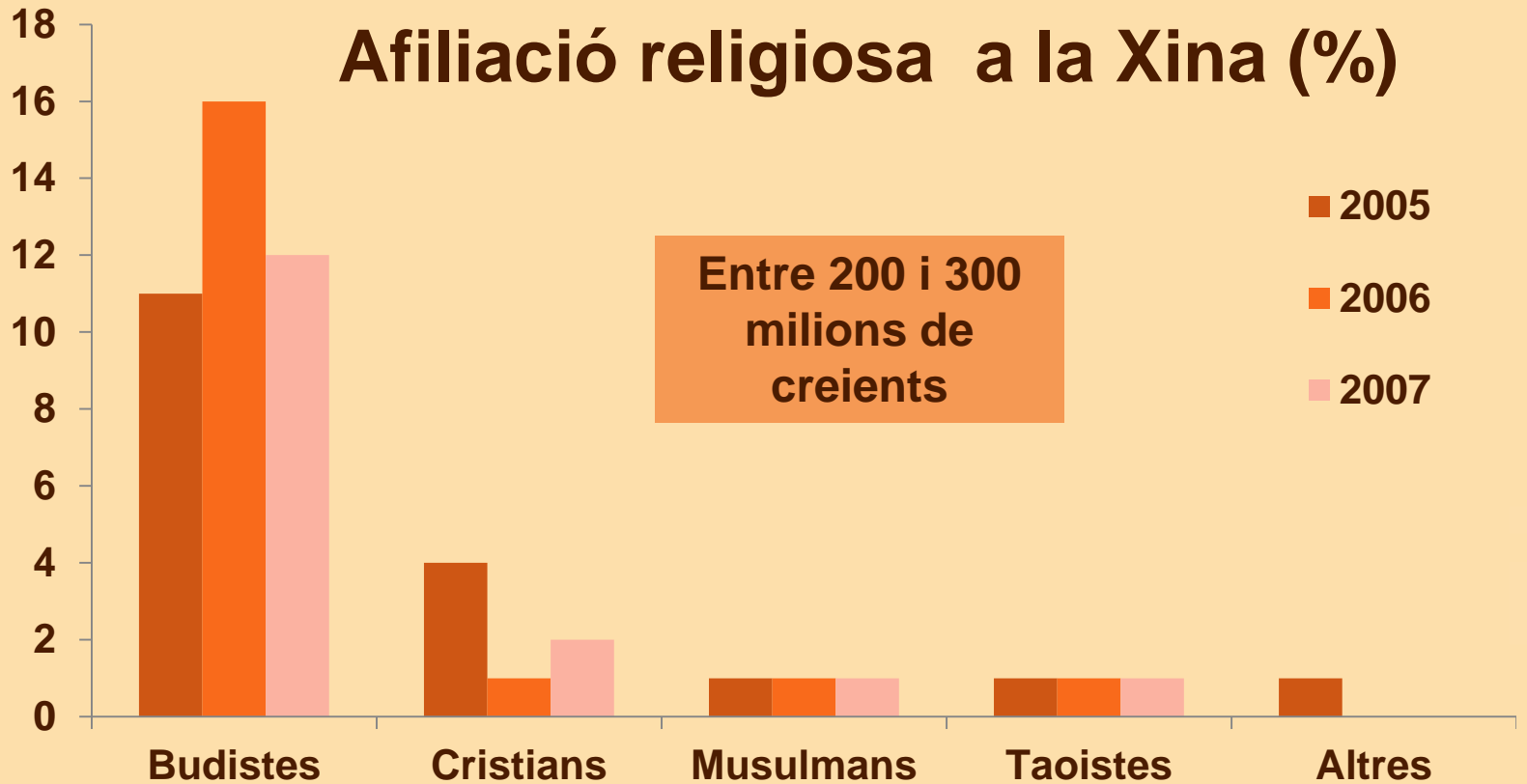
Falun gong

**Incident
del 25
d'abril**

Religió | Xifres

Afiliació religiosa a la Xina (%)

(Grim 2008)

Religió | Xifres

Afiliació religiosa a la Xina (%)

(Grim 2008)

Budisme (佛教)

- El nombre més gran de budistes són els **tibetans**, que practiquen la tradició tântrica del budisme (el **vajrayana**).
- També hi són presents el 'mitjà petit' (o **hinayana**) o budisme Theravada, i evolucions xineses del 'mitjà gran' (o **mahayana**)

Budisme | *Hinayana*

- Està més present al sud del país, en les zones amb contacte amb el sud-est asiàtic. Els dai són budistes Theravada.
- Com a **forma primitiva** del budisme els practicants en reclamen la màxima puresa del pensament del buda Śākyamuni.

Budisme | *Hinayana*

- Accepta les 'quatre nobles veritats'
 - La vida comporta, indefectiblement, **patiment o infelicitat**.
 - La causa que genera el patiment és el **desig**.
 - L'eliminació de la causa comporta la **desaparició de l'efecte** i l'assoliment del nirvāṇa.
 - Els mitjans per fer-ho es resumeixen en la **Sendera òctuple**.

Budisme | *Mahayana*

- Arribat de la Índia a través de l'Àsia central al segle I aC, el **budisme predominant** durant segles a la Xina va ser el *mahayana*.
- La Xina va desenvolupar **escoles pròpies** com la de la 'Terra Pura' (淨土 *jingtū*) i el culte al buda Amithabha.

Budisme | *Mahayana*

- És un mitjà posterior al *hinayana* (n'és **una ampliació** i no un trencament) que posa l'èmfasi en qüestions de tipus sapiencial i metafísic.
- La figura del **bodhisattva**, l'ideal del practicant del *mahayana*, encara el sentiment de la compassió infinita.

Budisme | *Vajrayana*

- El *vajrayana* és el **mitjà més recent** i proposa la via més directa a la il·luminació espiritual a través de la pràctica del cos, la parla i la ment.
- La tradició del *vajrayana* es basa en els *tantra* (textos i escriptures) i s'expressa en l'ús, entre d'altres, del ioga i dels **mantres**.

Budisme | *Vajrayana*

«El **mantra** és una expressió oral, consistent en un o més fonemes o síl·labes seminals el so dels quals conté l'essència de determinades vibracions còsmiques igualment latents en la natura humana, que es poden despertar mitjançant la incomptable repetició del mantra.» (Prats 2002: 24)

Budisme | *Vajrayana*

ཨ་མ་ཎི་པདྨ་ཧུཾ

oṃ ma ṇi padme hūṃ

Catolicisme (天主教)

- El paper del cristianisme en general ve determinat pel **llegat dels missioners** (jesuïtes, presbiterians...) i a la idea de religió forana imposada.
- Es calcula que podria haver uns 12-16 milions de catòlics, la majoria practicant en **esglésies clandestines**.

Catolicisme i Protestantisme

- Hi ha múltiples òrgans autòctons d'organització eclesiàstica a parts del control de Roma i d'altres estaments.
- Des dels anys 50 el cristianisme a la Xina es regeix pels '3 auto':
 - Autogovern;
 - Autofinançament;
 - Autopropagació.

Protestantisme (新教)

- Els protestants són els més actius en **el proselitisme** i el nombre de protestants ha crescut força.
- Es passa de 750.000 el 1949 fins a uns **25 milions** l'any 2000 (Overmyer 2008: 193).

Islam (伊斯兰教)

- Hi ha aproximadament uns **20 milions de musulmans** a la Xina, la immensa majoria dels quals són sunnites.
- Els **uigurs** són el grup ètnic majoritari entre els musulmans (8 milions) seguits dels hui i els kazaks.

Islam

- A diferència del budisme que gaudeix de certa 'bona imatge' a l'exterior, l'islam és vist de forma '**menys positiva**', més encara després de l'11-S.
- En el **moviment secessionista** a Xinjiang hi juga un paper important la religió (persecució dels heretges).

Islam | Sunnites

- L'islam arriba al sud-est de la Xina al segle VII dC i a la Xina el que queda és la **versió ortodoxa**, sunnita, basada en la Sunna.
- Dins de l'hegemonia dels sunnites trobem a la Xina d'altres corrents com el sufisme o el wahhabisme, amb adaptacions locals.

Taoisme (道教)

- L'element central del taoisme és el qi (气), l'alè del qual emana la vida. L'origen i **ordre del qi és el Dao**.
- La pràctica del taoisme busca la **renovació del qi**, per recuperar-ne la vitalitat. Això es fa a través de la invocació dels déus amb l'ajuda de monjos taoistes.

Taoisme

- Tot i que poc conegudes, hi ha **diferents escoles** dins del taoisme:
 - Quanzhen (全真), que apareix al segle XII, i que desenvolupa estructures organitzatives pròpies. Els monjos practiquen el celibat.
 - Zhengyi (正一道), fundada durant la dinastia Ming, és activa en molts rituals i festivals. Els monjos viuen en parella.

Idees finals

- Més enllà de les estadístiques des dels anys 90 **la pràctica religiosa ha revifat** a la Xina.
- La '**demanda**' religiosa ha estat força constant, però ha augmentat exponencialment '**l'oferta**' religiosa (Lu 2011: 138)

Idees finals

- En els casos del budisme al Tibet o de l'islam al Xinjiang la religió és un aspecte central en la formació i pervivència de la **identitat col·lectiva**.

Propera classe

- Després de vacances tractarem les qüestions següents:
 - El medi ambient;
 - L'individualisme i el consumisme;
 - La globalització i transnacionalització.
- Aprofiteu per estudiar el manual... i avançar en l'elaboració del treball.

Bibliografia

- Gladney, Dru C. 2003. "Islam in China: Accommodation or Separatism?" *The China Quarterly* 174: 451–467.
- Grim, Brian. 2008. "Religion in China on the eve of the 2008 Beijing Olympics"
- Lizhu, Fan. 2003. "Popular Religion in Contemporary China." *Social Compass* 50 (4): 449–457.
- Lu, Yunfeng. 2011. "Religious influence in China". A *Understanding Chinese Society*, editat per Xiaowei Zang, 127-141. Londres: Routledge
- Overmyer, Daniel L. 2008. "Chinese Religious Traditions from 1900–2005: An Overview." A *The Cambridge Companion to Modern Chinese Culture*, editat per Kam Louie, 318–338. Cambridge: Cambridge University Press.
- Potter, Pitman B. 2008. "Belief in Control: Regulation of Religion in China." *The China Quarterly* 174: 317–337.
- Prats, Ramon. 2002. "El budisme a l'Àsia oriental" a *Pensament i religió a l'Àsia Oriental*. Barcelona: Editorial UOC